

NAZAR ESHONQULNING “SAN’AT” VA “TOBUT” HIKOYALARIDA HAYOT VA O‘LIM FALSAFASI

Husenova Shahribonu Fayzullo qizi, Buxoro davlat pedagogika instituti,

O‘zbek tili va adabiyoti yo‘nalishi 1- bosqich magistranti

E-mail: husenovashahribonu@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu maqolada o‘zbek adabiyotida hayot va o‘lim falsafasining badiiy talqini Nazar Eshonqulning “San’at” va “Tobut” hikoyalari asosida tahlil etiladi. Asarlarda inson ruhiyatining murakkabliklari, mavjudlikning ma’nosi, o‘limning ramziy mohiyati hamda san’atning ma’naviy vazifasi falsafiy nuqtai nazardan yoritilgan. Tadqiqot zamonaviy hikoyachilikda yangi badiiy izlanishlar, ramzlar tizimi va ekzistensial g‘oyalarning o‘ziga xos talqinini ko‘rsatadi.

Kalit so‘zlar: hayot, o‘lim, falsafa, ekzistensializm, ramz, Nazar Eshonqul, hikoya, ruhiyat, san’at, tobut.

THE PHILOSOPHY OF LIFE AND DEATH IN NAZAR ESHONQUL’S “ART” AND “COFFIN” STORIES

Husenova Shahribonu Fayzullo qizi, Bukhara State Pedagogical Institute Department of Uzbek

Language and Literature 1st-year Master’s student

E-mail: husenovashahribonu@gmail.com

Annotation. This article analyzes the philosophical interpretation of life and death in Uzbek literature based on Nazar Eshonqul’s stories “Art” and “Coffin.” The research explores human psychology, existential anxiety, symbolic representation of death, and the spiritual function of art in modern Uzbek prose. The study emphasizes the author’s unique approach to symbolism, philosophical depth, and the modern narrative techniques shaping contemporary Uzbek storytelling.

Keywords: life, death, philosophy, existentialism, symbolism, Nazar Eshonqul, story, psyche, art, coffin.

ФИЛОСОФИЯ ЖИЗНИ И СМЕРТИ В РАССКАЗАХ НАЗАРА ЭШОНКУЛА «ИСКУССТВО» И «ГРОБ»

Хусенова Шахрибону Файзулло кизи, Бухарский государственный педагогический институт,

направление «Узбекский язык и литература» Магистрант 1-го курса

E-mail: husenovashahribonu@gmail.com

Аннотация. В данной статье рассматривается философское осмысление жизни и смерти в узбекской литературе на основе рассказов Назара Эшонкула «Искусство» и «Гроб». В работе анализируются психологические состояния человека, экзистенциальные переживания, символическая природа смерти и духовная функция искусства. Исследование выявляет новые художественные поиски и философскую глубину в современной узбекской прозе.

Ключевые слова : жизнь, смерть, философия, экзистенциализм, символ, Назар Эшонкул, рассказ, психика, искусство, гроб.

KIRISH. Mustaqillikdan keyingi o‘zbek nasrida insonning ichki olami, hayotning mazmuni va o‘limning falsafiy mohiyatiga qiziqish kuchaydi. Zamonaviy o‘zbek adabiyotida hayot va o‘lim masalasi falsafiy teranlik kasb etgan mavzulardan biri hisoblanadi. Ushbu mavzu qadimdan Sharq tafakkuri, tasavvuf, xalq og‘zaki ijodi va mumtoz adabiyotda o‘zining badiiy-falsafiy talqiniga ega bo‘lib kelgan bo‘lsa-da, XXI asr ijodkorlari uni zamonaviy ijtimoiy ruh, modern tafakkur va individning ichki kechinmalari bilan uyg‘un holda qayta yoritmoqda. Ayniqsa, insonning ruhiy iztiroblari, mavjudlikning ma’nosi, tanlagan yo‘lining oqibati, dunyoviy qadriyatlar va abadiyat o‘rtasidagi qarama-qarshiliklar adabiyotshunoslik nuqtayi nazaridan yangicha talqin qilinmoqda. Nazar Eshonqul ijodi ana shu yangicha qarashlarning yorqin namunasidir. Uning hikoyalari, xususan “San’at” va “Tobut”, inson ruhiyatining chuqur qatlamlariga kirib borishi, ramziy obrazlar orqali falsafiy mazmun yaratishi bilan ajralib turadi.

Ijodkor asarlarida hayot — insonning o‘zini anglash jarayoni sifatida, o‘lim esa tashqi yakun emas, balki ichki uyg‘onish, ruhiy o‘zgarish, borliq haqidagi tasavvurning qayta qurilishi sifatida talqin qilinadi. Shu bois mazkur hikoyalar o‘zbek adabiyotida ontologik falsafa va ekzistensializm unsurlarining badiiy ifodasi sifatida alohida ilmiy qiziqish uyg‘otadi. “San’at” hikoyasi jamiyat, hokimiyat va ijodkor munosabatlarini ochib berar ekan, rassom qiyofasida san’atning kuchi, uning jamiyatga ta’siri va uning qanday ma’naviy mas’uliyatga ega ekanligi yoritiladi. Hikoyadagi hayot va o‘lim falsafasi jamiyat ruhiyati bilan bog‘liq holda ko‘rsatiladi: odamlarning qalbi “tirik” bo‘lishi yoki “o‘likka aylanishi” rassom chizgan suratlar bilan ramziylashadi. Bu, aslida, ruhiy o‘lim va ruhiy uyg‘onishning ijtimoiy-madaniy metaforasidir. “Tobut” hikoyasi esa insonning eng so‘nggi daqiqalari, o‘z o‘tmishi bilan yuzlashuvi, hayot davomida amalga oshmagan orzu va armonlarning ruhiy og‘rig‘ini falsafiy talqin orqali ochadi. Tobut — bu jismoniy o‘lim timsoli emas, balki insonning ruhiy qamrovi, chegarasi, qo‘rquvlari va tanlovlari aks etgan ramziy makondir. Asarning nomi unda gavdalandirilgan jumboqning yechimiga ishora qiladi. Bir manzildan boshqa manzilga bormoqchi bo‘lsak ko‘pincha mashinadan foydalanamiz. Olamlar ichidagi safarda tobut ulovga aylanadi.

Hikoya orqali muallif, hayotning mazmuni o‘lim manzarasi bilan yanada ravshanlashtiradi. Shu nuqtayi nazardan, mazkur tadqiqotning dolzarbligi shundaki, u zamonaviy o‘zbek hikoyachiligida hayot va o‘lim falsafasining qanday badiiy shakllanishini, ramziy qatlamlarda qanday mazmun ifodalilik kasb etishini, Nazar Eshonqul ijodining o‘ziga xos mazmun-mohiyatini ilmiy asoslashni maqsad qiladi. Mazkur hikoyalar misolida hayotning ma’nosi, o‘limning falsafiy talqini, ijodkorning ruhiy olami, shuningdek, zamonaviy o‘zbek nasridagi ekzistensial kayfiyatlar tadqiq etiladi.

Введение. В узбекской прозе после обретения независимости усилился интерес к внутреннему миру человека, смыслу жизни и философской сущности смерти. В современной узбекской литературе вопросы жизни и смерти являются одними из наиболее философски глубоких тем. Эта тема издревле находила своё художественно-философское отражение в восточной философии, суфизме, народной устной традиции и классической литературе, однако писатели XXI века переосмысливают её, сочетая с современным социальным духом, модернистским мышлением и внутренними переживаниями личности. Особое внимание уделяется душевным страданиям человека, смыслу существования, последствиям выбранного пути, противоречиям между мирскими ценностями и вечностью, что рассматривается с новой литературоведческой точки зрения. Творчество Назара Эшонкула является ярким примером таких новых взглядов. Его рассказы, особенно «Искусство» и «Гроб», отличаются проникновением в глубокие слои человеческой психики и созданием философского смысла через символические образы. В его произведениях жизнь трактуется как процесс самопознания, а смерть — не как внешнее завершение, а как внутреннее пробуждение, духовное изменение и реконструкция представлений о бытии. Поэтому эти рассказы представляют особый научный интерес как художественное выражение онтологической философии и элементов экзистенциализма в узбекской литературе.

В рассказе «Искусство» раскрываются отношения общества, власти и творца; через образ художника показана сила искусства, его влияние на общество и духовная ответственность автора. Философия жизни и смерти в рассказе связана с духовным состоянием общества: сердца людей могут быть «живыми» или «мертвыми», что символизируется рисунками художника. Это социально-культурная метафора духовной смерти и духовного пробуждения. Рассказ «Гроб» показывает последние минуты жизни человека, встречу с прошлым, духовную боль от несбывшихся желаний и мечтаний через философскую интерпретацию. Гроб здесь символизирует не только физическую смерть, но и духовные границы человека, его страхи и выборы. Название произведения намекает на решение загадки, воплощённой в тексте.

Автор через рассказ делает смысл жизни более ясным на фоне смерти. Актуальность данного исследования заключается в том, чтобы научно обосновать, как философия

жизни и смерти формируется в современной узбекской прозе, как символические слои передают смысл и какова уникальная сущность творчества Назара Эшонкула. На примере этих рассказов исследуются смысл жизни, философская интерпретация смерти, внутренний мир автора, а также экзистенциальные настроения в современной узбекской прозе.

Introduction. After gaining independence, Uzbek prose has shown a growing interest in the inner world of humans, the meaning of life, and the philosophical essence of death. In contemporary Uzbek literature, the issue of life and death has become one of the topics with profound philosophical depth. Although this subject has long held its artistic and philosophical interpretation in Eastern thought, Sufism, oral folk creativity, and classical literature, 21st-century writers reinterpret it in harmony with modern social consciousness, contemporary thinking, and the inner experiences of the individual. In particular, the spiritual sufferings of humans, the meaning of existence, the consequences of chosen paths, and the conflicts between worldly values and eternity are interpreted in new ways from a literary studies perspective. The works of Nazar Eshonqul are a vivid example of these modern perspectives. His stories, especially “San’at” (“Art”) and “Tobut” (“Coffin”), stand out for their deep exploration of the human psyche and the creation of philosophical meaning through symbolic images. In the author’s works, life is interpreted as the process of human self-awareness, while death is not merely an external end but an inner awakening, a spiritual transformation, and a reconstruction of one’s perception of existence. Therefore, these stories evoke particular scientific interest as artistic expressions of ontological philosophy and existentialism in Uzbek literature. The story “San’at” reveals the relationship between society, power, and the creator, highlighting the power of art, its impact on society, and the moral responsibility it entails through the figure of the artist. The philosophy of life and death in the story is depicted in connection with the spiritual state of society: whether people’s hearts remain “alive” or turn “dead” is symbolized through the images painted by the artist. This is essentially a socio-cultural metaphor for spiritual death and spiritual awakening. Meanwhile, “Tobut” portrays the human’s final moments, confrontation with one’s past, and the spiritual pain of unfulfilled desires and regrets, interpreted philosophically. The coffin is not merely a symbol of physical death but a symbolic space reflecting the boundaries, fears, and choices of a human being. Its name hints at the solution to the riddle embodied within the story. In the journey from one place to another, the coffin becomes a metaphorical vehicle through the universe.

Through these stories, the author clarifies the meaning of life against the backdrop of death. From this perspective, the relevance of the present research lies in its aim to scientifically justify how the philosophy of life and death is artistically formed in contemporary Uzbek storytelling, how it acquires expressive meaning in symbolic layers, and the unique content-significance of Nazar Eshonqul’s creativity. Using these stories as examples, the study examines the meaning of life, the philosophical interpretation of death, the inner world of the creator, as well as the existential moods present in modern Uzbek prose.

Tadqiqot obyekti. Mazkur ilmiy maqolaning tadqiqot obyekti — zamonaviy o‘zbek hikoyachiligida hayot va o‘lim falsafasining badiiy talqini, xususan Nazar Eshonqulning “San’at” va “Tobut” hikoyalarda ushbu falsafiy konsepsiyaning ifodalanish jarayonidir. Tadqiqot davomida hikoyalarda yaratilgan inson taqdiri, ruhiy to‘lg‘anish, vujudiy iztirob, umrning o‘tkinchilik mohiyati, san’atning metafizik vazifasi, shuningdek, o‘limning ijtimoiy va ma’naviy mazmundagi badiiy talqini asosiy obyekt sifatida o‘rganiladi. Nazar Eshonqul ijodida o‘lim hodisasi ruhiy sinov, insonning ichki mohiyati bilan yuzlashtiruvchi kuch sifatida namoyon bo‘lishi bilan e’tiborga molikdir. Shu bois tadqiqot obyekti yozuvchining umumiy dunyoqarashi, estetik qarashlari, falsafiy g‘oyalari, ularga turtki bo‘lgan ijtimoiy muhit va shaxs ruhiyati bilan bog‘liq badiiy qatlamlarni ham o‘z ichiga oladi. Tadqiqot jarayonida hikoyalardagi: san’at va o‘lim munosabatining badiiy konsepsiyasi; insonning jamiyatdan begonalashuvi; ijodkor ruhiyatining fojiali holati; metafora, ramz, intertekstual obrazlar orqali berilgan falsafiy mazmunlar; o‘lim fenomenining ruhiy, ijtimoiy va estetik ko‘rinishlari singari

jihatlar asosiy obyekt sifatida tahlil qilinadi. Shu tariqa, maqola tadqiqot obyektini sifatida Nazar Eshonqul hikoyalarida hayot va o'lim o'rtasidagi badiiy-falsafiy ziddiyatning tasviri, uning o'zbek adabiyotidagi o'rni va ahamiyatini yoritadi.

Tadqiqot metodlari. Tadqiqotda quyidagi ilmiy metodlardan foydalanildi: Struktural metod. Nazar Eshonqulning "Tobut" hikoyasidagi tasvirlar izchil strukturaviy tizimni hosil qiladi. Muallif qiyofalar, shahar, binolar kabi asosiy kompozitsion elementlarni bir markazga — "o'lim falsafasi"ga yo'naltiradi. Hikoyaning berilgan parchasi ham shu strukturaning muhim bo'lagi bo'lib, qiyofalardan yog'ilayotgan hasrat, ko'zlarning suvi qurigani, shaharni ro'yo saltanatiga qiyoslash kabi elementlar umumiy semantik maydonni yaratadi. Strukturada shahar — o'lim makoni, odamlar — ruhiy halokatga uchragan qatlam, binolar esa jamiyat chirishining visual ko'rinishi sifatida ishlatiladi. Barcha tasvirlar bir zanjirda harakat qilgani uchun parchadagi struktural birliklar hikoyaning umumiy falsafiy yukini belgilaydi. Metod yordamida hikoyadagi syujet zanjiri va qahramonlar tasvirini aniqlash mumkin. Parchada qahramon ko'cha bo'ylab harakat qiladi, shaharni kuzatadi va odamlarning ruhiy holatini tasvirilaydi: "Kiyimlari uvada, qaddi bukik... yuzidagi shish va ajinlar qishki qabristonni eslatadigan... jazava va junun qoplab olgan edi."¹ Shahar va uning aholisining holati hikoyaning asosiy dramatik harakati sifatida ishlaydi. Natija va strukturaviy yakun. Shahar va odamlar tasvirida: hayotning zaifligi, o'limning beqarorligi va jamiyatdagi ruhiy halokat aks etgan. "San'at" hikoyasida esa, boshlanishida shoh davlat muammolariga duch keladi, odamlar norozilik bildiradi. Bu — ijtimoiy hayotdagi "muammoli hayot" bosqichi. Rassom shohning talabiga binoan shahar va insonlarni mukammal holatda chizadi. Shu voqea — syujetning burilish nuqtasi, chunki rassomning ijodi orqali jamiyatda tartib va osoyishtalik yuzaga keladi. Hikoya oxirida shoh va fuqarolar o'rtasidagi ijtimoiy barqarorlik o'rnatiladi. Bu — natijaviy epilog, hayot va o'limning falsafiy dialektikasi: inson ruhiyati va ijtimoiy muhit o'zgaradi. Ramziy (simvolik) metod bo'yicha tahlilda parchadagi tasvirlar hayot va o'lim falsafasini ramziy shaklda ifodalaydi. "Shahar ham uniki... men qurib berdim."² Qahramon uchun shahar hayotning tartibsizligi va o'limning beqarorligini ko'rsatadi. telbaning tasviri — jamiyatning ichki so'nishi: "Gumbaz shaklida qurilgan emakxonaning o'rtasida turgancha... jazava va junun qoplab olgan edi."³ Bu obraz orqali muallif odamlarning ruhiy iztiroblarini, ichki qo'rquv va umidsizlikni ramziy gavdalandiradi. Qiyofa va tana tasvirlari — inson ruhining zaifligi ifodasidir. Telba — oddiy ruhiy kasal emas, haqiqatni odamlardan ko'ra chuqurroq ko'radigan, ammo jamiyat tushunmaydigan shaxs. Butun boshli jamiyat izlayotgan jumboqni hammaning ko'z oldida, cho'ntagida, saqlaydi. Ammo bir-biriga loqayd insonlar umidsizlik girdobida e'tiborsiz qoldiradi. "Kiyimlari uvada, qaddi bukik... yuzidagi shish va ajinlar qishki qabristonni eslatadigan."⁴ Tana va yuz tasvirlari odamlarning ruhiy zaifligini va o'limga bo'lgan befarqligini ko'rsatadi. Ushbu obraz orqali insonning jamiyatdan chetlatilgan ammo haqiqatni anglay oladigan qatlamni gavdalandirilgan. Tobut timsoli — o'limning jismoniy emas, ruhiy va falsafiy ko'rinishi. U qahramonning ruhiy chegaralarini aks ettiradi. Xulosa: Ramziy tahlil yordamida qahramon, shahar, telba va atrof-muhit timsollari orqali hayot va o'lim falsafasining badiiy talqini ochiladi.

Natijalar va ularning tahlili. "San'at" hikoyasida hayotning mazmuni va o'lim qo'rquvi. Hikoyada hayotning mazmuni san'at orqali anglanadi. Bosh qahramonning o'limdan qo'rqishi uning ruhiy uyg'onish nuqtasi sifatida namoyon bo'ladi. O'limni anglash jarayonida u san'atning shirasi — abadiyat bilan bog'lanadi. Bu hikoya hayotning o'tkinchiligini, san'atning esa davomiyligini falsafiy asosda ko'rsatadi. 2. "Tobut" hikoyasida o'lim ramzi — jamiyatning ruhiy tanazzuli. Shahar va odamlarning ruhiy syujetining asosiy harakatlantiruvchi element ekanligi ko'rsatiladi. "Tobut" asarda halokat ramzi, umidsizlik sababchisi, mukammalikka intilishning fojeasi. Qahramonning tobutga nisbatan ichki yaqinlashuvi uning ruhiy inqirozi, shaharchadagilarning "o'lik qadriyatlar" ichiga botganidan dalolat beradi. 3. Har ikki hikoyada mavjud hayot—o'lim dialektikasi. Eshonqul hikoyalarida o'lim hayotning antonimi emas, aksincha, hayotning mazmunini anglash uchun zarur bosqich. Hayot faqat o'lim mavjud bo'lgandagina qadrlanadi. Shu jihatdan adib ekzistensializmning asosiy tamoyillarini milliy

kontekstga moslashtiradi.4. Ramziy obrazlarning badiiy vazifasi

San'at — abadiyat, ruhiy poklanish, yaratuvchanlik;

Tobut — jamiyatning ma'naviy, ruhiy o'lim;

Yorug'lik — haqiqat, ruhiy uyg'onish

Qorong'ilik — yo'qlik, qo'rquv

Bu ramzlar hikoyalar poetikasining asosiy qatlamini tashkil etadi.

Tadqiqotning ilmiy yangiligi quyidagilarda namoyon bo'ladi:

1. Hayot va o'lim falsafasini ochish: Tobut hikoyasida shahar odamlari yuzlaridagi "suvi qurigan ko'zlar" va "ayovsiz yog'ayotgan jalada"⁵ tasvirlari orqali o'lim va ruhiy iztirob falsafiy qatlamda yoritilgan. Bu oddiy hikoya emas, balki inson ruhining murakkab tajribasini badiiy tasvirlash misolidir.

2. Ijod va inson ruhiyati bog'liqligi.

3. Struktural va ramziy metodlar orqali yangi yondashuv: Hikoyalardagi syujet zanjiri va obrazlar tizimi ("Tobut": telba qiyofa → shahar → voqeliklar; "San'at": rassom → podishoh → osoyishtalik)

tahlil qilinib, ular hayot va o'lim, ijod va ruhiyat mavzusidagi murakkab bog'liqlikni aniqlashga imkon berdi. "San'at" va "Tobut" hikoyalarida hayot-o'lim falsafasining zamonaviy talqini tizimli, ilmiy tahlil qilindi.

4. Hikoyalardagi ramziy qatlam, falsafiy motivlar va ichki ruhiy ziddiyatlar bir butun konsept sifatida talqin qilindi.

5. Hayot va o'limning ramziy vazifasi jamiyatning ma'naviy holati bilan bog'lab ko'rsatildi.

Xulosa. Inson yashar ekan umri davomida ehtiyojlaridanda ortig'iga intiladi. Mukammallik, yaratish va lol qoldirishga bo'lgan tashabbuskorlik uning ruhiyatini qamrab oladi. Nazar Eshonqul kabi ijodkorlar aniq tasvir va vositalar orqali o'z hikoyalarida, insonning psixologik holati mahorat bilan aks ettirilgan. Yozuvchining "San'at" va "Tobut" hikoyalari o'zbek zamonaviy hikoyachiligida hayot va o'lim falsafasining eng yorqin badiiy ifodasidir. Adib o'limni yakun emas, balki anglanish, ruhiy uyg'onish momenti sifatida talqin qiladi. Hikoyalardagi ramziy obrazlar, ruhiy tahlil, ichki monologlar N. Eshonqul ijodining falsafiy kuchini namoyon etadi. Hikoyalar qahramonlar ruhiyati, tashqi muhit va voqelikni badiiy vositalar orqali uyg'unlashtirib, o'quvchiga inson hayoti va o'limga munosabatini his qilish imkonini beradi. "Tobut" hikoyasida shahar va odamlarning ruhiy holati, yuzlaridagi tushkunlik va suvi qurigan ko'zlar tasvirlari hayot va o'lim falsafasini dramatik va badiiy qatlamda ifodalaydi. Shuningdek, qahramonlar ruhiy tushkunlik, ijtimoiy beqarorlik va inson kechinmalarining murakkabligi hikoyaning falsafiy mazmunini boyitadi. "San'at" hikoyasida esa me'mor va rassom qahramonlari shahar qurilishi jarayoni orqali ijod, inson ruhiyati va hayotiy qarorlar o'rtasidagi bog'liqlikni ramziy tarzda ko'rsatadi. Bu hikoya orqali inson ijodi va uning ichki dunyosi, tashqi muhit bilan o'zaro ta'siri, shuningdek, insonning o'limga bo'lgan munosabati badiiy va falsafiy qatlamda aks etadi.

Tadqiqotda qo'llanilgan struktural metod natijasida hikoyalardagi syujet zanjirlari, qahramonlarning ichki kechinmalari va voqelik bilan bog'liqligi aniqlandi. Ramziy metod orqali esa tasvirlar falsafiy ma'noda tahlil qilinib, shahar, qahramonlar va voqealar o'rtasidagi bog'liqlik ochildi. Shu metodlar birgalikda ishlatilganda hikoyalarning falsafiy qatlamini mukammal yoritish va o'quvchi yoki tadqiqotchi uchun hayot, o'lim va ijod haqidagi bilimni kengaytirish imkonini beradi.

Shuningdek, N. Eshonqul hikoyalarida shahar va odamlar tasvirlari orqali inson ruhiyatining murakkabligi, hayotiy va o'limga nisbatan qarashlari, ichki kechinmalar va ijtimoiy muhit bilan o'zaro aloqasi badiiy vositalar orqali chuqur yoritilgan. Bu esa o'zbek hikoyasida falsafiy qatlamni chuqurroq anglash va badiiy tafakkur metodlarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Bundan tashqari, maqola shuni ko'rsatdiki, hayot va o'lim, ijod va inson ruhiyati mavzusidagi o'xshashlik va bog'liqlik hikoyalardagi ramziy va struktural elementlar orqali ochilgan. Natijada, ushbu tadqiqot Nazar Eshonqul hikoyalarida hayot va o'lim falsafasini struktural va

ramziy metodlar yordamida tahlil qilgan birinchi ilmiy ish sifatida ahamiyatga ega. Tadqiqot nafaqat badiiy tafakkur, balki falsafiy o'qish va adabiy tahlil metodlarini yanada rivojlantirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Nazar Eshonqul. Tobut. Toshkent: Adabiyot nashriyoti, 2020 Foydalanilgan adabiyotlar
2. Nazar Eshonqul. San'at. Toshkent: Adabiyot nashriyoti, 2019
3. Qo'shjonov A. O'zbek adabiyotida falsafiy tafakkur. — Toshkent, 2010.
4. Mamajonov A. Zamonaviy hikoya poetikasi. — Toshkent: Akademya nashr, 2018.
6. Nurmonov A. Adabiy tafakkur masalalari. — Toshkent, 2007.
7. Husaynova G. O'zbek nasrida modern tendensiyalar. — Buxoro, 2021.